

Αθήνα, 16 Φεβρουαρίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τις Υπουργούς:

- Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού
- Πολιτισμού

Θέμα: «Προστασία και θεσμική κατοχύρωση του αρχαιακού υλικού από την εκτέλεση των 200 στην Καισαριανή (1η Μαΐου 1944)»

Τις τελευταίες ημέρες δημοσιοποιήθηκαν φωτογραφίες που αποτυπώνουν την εκτέλεση των 200 αγωνιστών της Αντίστασης στο Σκοπευτήριο της Καισαριανής την Πρωτομαγιά του 1944. Πρόκειται για υλικό εξαιρετικής ιστορικής βαρύτητας, το οποίο δεν συνιστά απλώς φωτογραφικό τεκμήριο, αλλά πρωτογενές ντοκουμέντο εγκλήματος πολέμου και κεντρικό στοιχείο της συλλογικής μνήμης της χώρας.

Η εκτέλεση των 200 κομμουνιστών κρατουμένων από το στρατόπεδο Χαϊδαρίου αποτελεί κορυφαίο γεγονός της αντιστασιακής ιστορίας και της ναζιστικής θηριωδίας στην Ελλάδα. Το Σκοπευτήριο της Καισαριανής έχει αναγνωριστεί ως ιστορικός τόπος θυσίας και σύμβολο δημοκρατικού αγώνα. Ως εκ τούτου, κάθε νέο αρχαιακό υλικό που αφορά το συγκεκριμένο γεγονός εγείρει ζητήματα δημοσίου συμφέροντος και πολιτιστικής προστασίας.

Σύμφωνα με τον Ν. 3028/2002 περί προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, τα νεότερα πολιτιστικά αγαθά, συμπεριλαμβανομένων αρχαιακών τεκμηρίων ιδιαίτερης ιστορικής σημασίας, μπορούν να χαρακτηριστούν ως μνημεία ή ιστορικά τεκμήρια εθνικής σημασίας. Παράλληλα, ο Ν. 1946/1991 για τα Γενικά Αρχεία του Κράτους προβλέπει τη διασφάλιση και συγκέντρωση αρχαιακού υλικού που αφορά κρίσιμες περιόδους της εθνικής ιστορίας. Τα Γενικά Αρχεία του Κράτους επιτελούν κορυφαίο ρόλο στη διαφύλαξη της εθνικής μνήμης και στην αξιοποίηση όλων των ιστορικών τεκμηρίων του ελληνικού κράτους.

Η ενδεχόμενη εμπορική διακίνηση ή ιδιωτική εκμετάλλευση ενός τέτοιου υλικού χωρίς θεσμική παρέμβαση του ελληνικού κράτους δημιουργεί σοβαρά ερωτήματα. Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, φωτογραφικά τεκμήρια ναζιστικών εγκλημάτων αντιμετωπίζονται ως δημόσια μνήμη και προστατεύονται θεσμικά, είτε μέσω χαρακτηρισμού ως εθνικού αρχείου είτε μέσω απόκτησης από το Δημόσιο.

Η προστασία της ιστορικής μνήμης δεν αποτελεί τυπική διοικητική διαδικασία. Αποτελεί υποχρέωση της Πολιτείας απέναντι στους αγωνιστές που θυσιάστηκαν, απέναντι στη δημοκρατία και απέναντι στις επόμενες γενιές. Τα τεκμήρια των ναζιστικών εγκλημάτων στην Ελλάδα δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται ως ιδιωτικά συλλεκτικά αντικείμενα, αλλά ως αναπόσπαστο μέρος της δημόσιας ιστορικής κληρονομιάς.

Δεδομένης της βαρύτητας του ζητήματος και της ανάγκης να διασφαλιστεί ότι τέτοια τεκμήρια θα παραμείνουν προσβάσιμα στην κοινωνία, την έρευνα και την εκπαίδευση,

Ερωτώνται οι αρμόδιες Υπουργοί:

1. Προτίθεται το Υπουργείο Πολιτισμού να κινήσει άμεσα τη διαδικασία χαρακτηρισμού του συγκεκριμένου φωτογραφικού υλικού ως ιστορικού τεκμηρίου ιδιαίτερης εθνικής σημασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/2002;
2. Προτίθεται το Υπουργείο Παιδείας να εξετάσει την άσκηση δικαιώματος προτίμησης από το Ελληνικό Δημόσιο, σε περίπτωση μεταβίβασης ή δημοπράτησης του υλικού, ώστε αυτό να περιέλθει στην κυριότητα του κράτους και να ενταχθεί στα Γενικά Αρχεία του Κράτους ή σε άλλο δημόσιο φορέα;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Φάμελλος Σωκράτης

Καλαματιανός Διονύσης

Παππάς Νίκος

Βέττα Καλλιόπη

Ακρίτα Έλενα

Γαβρήλος Γιώργος

Γεροβασίλη Όλγα

Γιαννούλης Χρήστος

Δούρου Ειρήνη

Ζαμπάρας Μιλτιάδης

Καραμέρος Γιώργος

Κασιμάτη Νίνα

Κεδίκογλου Συμεών

Κόκκαλης Βασίλης

Κοντοτόλη Μαρίνα

Μαμουλάκης Χάρης

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Νοτοπούλου Κατερίνα

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας

Παπαηλιού Γιώργος

Πολάκης Παύλος

Τσαπανίδου Πόπη

Ψυχογιός Γιώργος